

консультації зазначеними вище актами Ради Європи та Європейського Союзу визнане також за представниками працівників, воно мало б бути закріплене належним чином у відповідних законодавчих актах, які встановлюють правовий статус представників працівників та їх повноваження. Проте у ст. 28 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року передбачене тільки право профспілок, їх об'єднань на інформацію з питань праці та соціально-економічного розвитку.

Зазначені прогалини не усунуто у проекті Трудового кодексу України. Право на інформацію та консультації не передбачено ст. 20 законопроекту, що закріплює основні права працівника. Що стосується прав профспілок, їх об'єднань, то відповідні норми у проекті Трудового кодексу України взагалі відсутні.

Ключові слова: система трудових прав, колективні трудові права, право на інформацію та консультації.

Ключевые слова: система трудовых прав, коллективные трудовые права, право на информацию и консультации.

Key words: system of labour rights, collective labour rights, right to information and consultation.

ОПАРА НАТАЛІЯ ГЕННАДІЙНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри трудового права та права соціального забезпечення*

ЖУРНАЛІСТИ ЯК ОСОБЛИВІ СУБ'ЄКТИ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Серед різних професій професія журналіста вирізняється унікальністю та універсальністю. Люди, які обрали цю професію, завжди перебувають у центрі різноманітних подій, володіють великим обсягом інформації, новин, які мають оперативно та об'єктивно висвітлювати у засобах масової інформації. Професія журналіста носить творчий характер, у зв'язку з чим журналістів у чинному законодавстві віднесено до творчих працівників. На законодавчому рівні поняття журналіста закріплене у ст. 1 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» [1]. Аналізуючи законодавче визначення цієї професії, слід виокремити такі аспекти: 1) професія журналіста належить до творчих професій, а сам журналіст – до категорії творчих працівників; 2) сутність професії журналіста полягає у професійному зборі, одержанні, створенні та підготовці інформації для засобів масової інформації; 3) професія журналіста пов'язана з виконанням редакційно-посадових службових обов'язків в засобі масової інформації; 4) виконання зазначених обов'язків може мати місце при зайнятті журналістом штатної посади або на позаштатних засадах у засобі масової інформації. Види останніх та їх визначення закріплені у

ст. 1 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів; 5) професійні назви посад (роботи), які займають (виконують) журналісти, зазначені у державно-му класифікаторі професій України.

Правова регламентація журналістської діяльності здійснюється нормами Конституції України, Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року (в редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011), Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 року, Закону України «Про телебачення та радіомовлення» від 21 грудня 1993 року (в редакції Закону № 3317-IV) від 12.01.2006), Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» від 23 вересня 1997 року, інших нормативно-правових актів.

Специфічні риси та умови журналістської діяльності передбачені на законодавчому рівні, що підкреслює соціальну значимість професії журналіста та її відмінності від інших професій, зазначених у державному класифікаторі професій України. Навряд чи можна знайти в Україні іншу професію, специфічні риси та особливості якої були закріплені в спеціальному Законі. Специфічні риси та умови журналістської діяльності встановлені частиною першою ст. 12 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів». Крім творчого характеру професії журналіста, Законом виділяються такі специфічні риси журналістської діяльності, як: інтенсивність інтелектуальної праці, відсутність регульованої тривалості через жорстку регламентацію редакційного і технологічного циклу підготовки та випуску видань і програм; суспільно впливове за наслідками значення такої діяльності та висока соціальна відповідальність за свою працю та її результати. До специфічних умов роботи журналіста, виходячи зі змісту частини першої ст. 12 Закону, слід віднести постійне значне морально-психологічне навантаження і напруженість, виконання своїх службових обов'язків і реалізацію творчих планів у стресових умовах. Також необхідно враховувати систематичні відрядження та роз'їзди, у тому числі відрядження до місць надзвичайних подій. Творча діяльність журналіста нерідко здійснюється в екстремальних умовах, пов'язаних з ризиком для здоров'я і життя. Не можна не враховувати й морально-психологічний тиск, погрози, яких зазнають представники цієї професії. Ці та інші передбачені у частині першій ст. 12 Закону специфічні риси журналістської діяльності та умови її здійснення є підставою застосування окремих і особливих норм соціального захисту журналістів, закріплених у цьому Законі.

Трудові відносини за участю журналістів регулюються Кодексом законів про працю України, законами України «Про охорону праці», «Про оплату праці» «Про відпустки» та ін. Водночас специфіка журналістської діяльності, визначена Законом України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», є підставою для диференціації правового регулювання трудових відносин журналіста із засобом масової інформації. Критерієм такої диференціації, на нашу думку, є соціальна значимість журналістської діяльності та

специфічні умови її здійснення. Диференціація правового регулювання трудових відносин журналістів проявляється у встановленні додаткових пільг і гарантій у зв'язку, обумовлених специфікою журналістської діяльності. Такі додаткові пільги та гарантії встановлені нормами розділу IV «Організація соціального захисту журналістів та особливості трудових відносин» Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів». Ідеться про особливі заходи з охорони праці журналістів, підвищену заробітну плату, особливий порядок направлення для виконання професійних завдань у місця надзвичайних подій та специфіку умов їх діяльності в цих відрядженнях.

Зазначене свідчить про те, що журналісти є особливими суб'єктами трудового права і трудових правовідносин. Специфіка журналістської діяльності та соціальна значимість професії журналіста, особливості трудової функції є підставою диференціації правового регулювання трудових відносин за їх участю, що проявляється у встановленні додаткових пільг і гарантій, передбачених законом.

Список використаної літератури:

1. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 50. Ст. 302.
2. Рекомендації щодо дотримання законодавства України при укладанні та розірванні договорів між працівником засобу масової інформації (журналістами) та засобами масової інформації: розроблені Комітетом з питань свободи слова та інформаційно політики у 2015 р. file:///D:/-Downloads/-Downloads/10_0058_01_D_C_VDP.PDF

Ключові слова: суб'єкти трудових правовідносин, журналіст, законодавство України.

Ключевые слова: субъекты трудовых правоотношений, журналист, законодательство Украины.

Key words: subjects of labour legal relations, journalist, legislation of Ukraine.

ТІШКО ДМИТРО АНАТОЛІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення*

АКТИ МОП ЯК ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ

Головним результатом міжнародно-правового регулювання праці, яке здійснюється за допомогою міжнародних угод, є міжнародні трудові стандарти. Вони проголошені в актах ООН, МОП, Ради Європи, Європейського Союзу, інших міжнародних організацій та об'єднань держав. Основна частина міжнародних трудових стандартів закріплена в актах